

OBSAH

ÚVOD	11
1. ZÁKLADNÍ OBVODY	13
1.1 Elektronický obvod	13
1.2 Elektronické prvky	13
1.3 Statické a dynamické parametry	14
Příklad 1.1 Určení průběhů statického a dynamického parametru	15
Příklad 1.2 Určení dynamického odporu diody z VA charakteristiky	16
Příklad 1.3 Konstrukce VA charakteristiky z katalogových údajů	16
1.4 Parametrické charakteristiky	17
1.5 Jednobrany a dvojbrany	18
1.6 Model tranzistoru	19
Příklad 1.4 Řešení obvodu pomocí impedančních matic	20
Příklad 1.5 Určení parametrů dvojbranu a sestrojení charakteristik	21
1.7 Náhradní schéma zdroje	22
Příklad 1.6 Zjištění vnitřního odporu zdroje	23
Příklad 1.7 Změna vnitřního odporu zdroje	24
1.8 Přizpůsobení zdroje a spotřebiče	24
Příklad 1.8 Důkaz nastavení pracovního bodu pro výkonové přizpůsobení	26
Příklad 1.9 Grafické určení polohy optimálního pracovního bodu	27
Příklad 1.10 Optimální zatěžovací odpor fotopravku	27
Příklad 1.11 Optimální sestava baterie	28
1.9 Princip náhradního zdroje	28
Příklad 1.12 Návrh děliče s požadovanou tvrdostí	29
Příklad 1.11 Návrh napěťového děliče generátoru I	30
Příklad 1.13 Návrh napěťového děliče generátoru II	30
Příklad 1.14 Transfigurace hvězda-trojúhelník	31
Příklad 1.15 Vliv nastavení potenciometru na parametry zdroje	32
Příklad 1.16 Citlivostní analýza	33
Příklad 1.17 Vliv odporu zátěže na linearitu potenciometru	33
1.10 Analytické metody řešení obvodů	35
Příklad 1.18 Řešení obvodu se dvěma zdroji	37
Příklad 1.19 Řešení obvodu smyčkovými proudy	38
Příklad 1.20 Příklad na uzlová napětí	40
1.11 Grafické metody řešení obvodů	41
Příklad 1.21 Připojení svítivé diody ke zdroji	43
Příklad 1.22 Nezatížený stabilizátor napětí	44
Příklad 1.23 Zatížený stabilizátor napětí	45
1.12 Nelineární grafické papíry	46
Příklad 1.24 Určení funkční závislosti z grafu	48
Příklad 1.25 Grafické znázornění Ohmova zákona	50

1.13	Nomogramy	51
	Příklad 1.26 Příklad nomogramů pro určení U , I , R a P součástky	52
	Příklad 1.27 Nomogram pro určení převrácené hodnoty komplexního čísla	53
	Příklad 1.28 Nomogram pro sériový součet odporů z řady E24	54
	Příklad 1.29 Nomogram pro paralelní součet odporů z řady E24	55
	Příklad 1.30 Znázornění všech kombinací hodnot řady E24	56
	Příloha-tabulka kombinací hodnot řady E24	57
2.	ELEKTRONICKÉ SOUČÁSTKY	71
2.1	Pasivní prvky a elektrotechnické řady	71
	Příklad 2.1 Toleranční pole prvků elektrotechnické řady	72
2.2	Spojování prvků	73
	Příklad 2.2 Nevhodné spojení prvků z řady E12	73
2.3	Výběr prvků z elektrotechnické řady	74
	Příklad 2.3 Návrh děliče voltmetru s konstantním vstupním odporem	74
2.4	Značení rezistorů a kondenzátorů	75
2.5	Rezistory	76
2.6	Nelineární rezistory	76
	Příklad 2.4 Omezení nárazového proudu při zapnutí obvodu	78
2.7	Řízené rezistory	79
2.8	Kondenzátory	80
2.9	Elektrolytické kondenzátory	81
2.10	Druhy kondenzátorů	81
	Příklad 2.5 Energie nabitého kondenzátoru	82
	Příklad 2.6 Náhrada akumulátoru kondenzátorem	83
2.11	Teplotní závislost pasivních prvků	83
	Příklad 2.7 Změna odporu vlákna žárovky	84
2.12	Kompenzace teplotní závislosti	84
	Příklad 2.8 Návrh teplotně nezávislého kondenzátoru	85
2.13	Induktivní prvky	86
2.14	Cívky	87
2.15	Druhy cívek	88
	Příklad 2.9 Orientační návrh tlumivky spínaného zdroje	89
2.16	Transformátory	90
	Příklad 2.9 Návrh síťového transformátoru	91
2.17	Relé	92
2.18	Proměnné prvky	94
	Příklad 2.10 Průběh závislosti kapacity varikapu na závěrném napětí	96
2.19	Nelineární elektronické součástky	96
2.20	Unipolární tranzistory	97

2.21	Vlastnosti a druhy FET	100
	Příklad 2.11 Nastavení pracovního bodu tranzistoru JFET	101
	Příklad 2.12 Grafické odvození napětového zesílení zesilovače s JFET	102
2.22	Polovodičová dioda	104
2.23	Základní zapojení diod	105
2.24	Rozdělení a speciální typy diod	107
	Příklad 2.13 Určení parametrů modelu diody ze změřené charakteristiky	110
	Příklad 2.14 Grafické řešení tvarovacího obvodu	113
2.25	Bipolární tranzistory	114
2.26	Charakteristiky tranzistoru	114
2.27	Volba pracovního bodu tranzistoru	116
2.28	Mezní a tranzitní kmitočty	117
2.29	Vliv teploty na vlastnosti tranzistoru	118
2.30	Nastavení pracovního bodu	119
	Příklad 2.15 Nastavení pracovního bodu tranzistoru	120
	Příklad 2.16 Vliv teploty na nastavení pracovního bodu	121
2.31	Rozdělení a použití tranzistorů	122
2.32	Vícevrstvé spínací součástky	124
2.33	Struktura a funkce tyristoru	127
2.34	Dynamické vlastnosti tyristoru	128
2.35	Způsoby řízení tyristoru	129
	Příklad 2.17 Vliv úhlu sepnutí na parametry signálu	130
2.36	Dvoubázová dioda	132
2.37	Tyristory ve stejnosměrných obvodech	132
2.38	Speciální elektronické prvky	135
2.39	Značení elektronických prvků	139
2.40	Chlazení polovodičových součástek	139
	Příklad 2.17 Návrh deskového chladiče	142
3.	KMITOČTOVĚ ZÁVISLÉ OBVODY	143
3.1	Fázorový počet v elektronice	143
3.2	Reaktance v obvodu střídavého proudu	144
	Příklad 3.1 Reaktance jako předřadník	146
3.3	Použití symbolického počtu	146
	Příklad 3.2 Odvození reaktancí pomocí symbolického počtu	147
	Příklad 3.3 Náhradní schéma cívky a kondenzátoru	148
3.4	Impedanční a výkonové diagramy	149
	Příklad 3.4 Měření indukčnosti metodou tří ampérmetrů	149
3.5	Komplexní jednobrany	151
	Příklad 3.5 Návrh duálního obvodu	152
	Příklad 3.6 Zjednodušený výpočet paralelních impedancí RL a RC	153

3.6	Filtrační články	154
	Příklad 3.7 Určení komplexního přenosu děliče	154
3.7	Přenos v decibelech	157
	Příklad 3.8 Konstrukce logaritmické a decibelové stupnice	159
	Příklad 3.9 Určení přenosu pomocí decibelových úrovní	161
	Příklad 3.10 Zjednodušené počítání s decibely	161
3.8	Integrační články	162
3.9	Derivační články	163
3.10	Mezní kmitočty a přenos článků	164
3.11	Vliv článků na tvar signálu	168
	Příklad 3.11 Integrační článek RC zatížený rezistorem	169
3.12	Jednoduché pásmové propusti	170
	Příklad 3.12 Odvození šířky pásma propusti	171
	Příklad 3.13 Odvození přenosu pásmové propusti a zádrže	172
3.13	Wienův článek	173
	Příklad 3.14 Laditelný Wienův článek	174
3.14	Rezonanční obvody	175
	Příklad 3.15 Reálný paralelní rezonanční obvod	176
	Příklad 3.16 Rezonance v sériově paralelním obvodu	177
3.15	Rezonanční pásmová propust a zádrž	178
	Příklad 3.17 Vliv jakosti Q na tvar přenosových charakteristik	179
	Příklad 3.18 Přenosové charakteristiky zádrže	181
3.16	Složitější RC filtry	184
	Příklad 3.19 Odvození šířky pásma přemostěného T článku	186
	Příklad 3.20 Odvození přenosu dvojitého T článku	186
	Příklad 3.21 Odvození přenosu fázovacího RC článku	188
	Příklad 3.22 Výpočet fázového diagramu fázovacího článku	190
3.17	Pasivní kmitočtové korektory	191
	Příklad 3.23 Návrh korektoru hloubek	193
	Příklad 3.24 Návrh nízkofrekvenčního sdruženého korektoru	194
3.18	Symbolické řešení článků	195
	Příklad 3.25 Asymptotické řešení přenosových charakteristik	196
3.19	Rozdělení elektronických filtrů	198
	Příklad 3.26 Návrh reproduktorové výhybky 6 dB na oktávu	199
	Příklad 3.27 Návrh reproduktorových výhybek 12 dB na oktávu	200
3.20	Útlumové články	201
4.	PŘECHODNÉ DĚJE	203
4.1	Význam přechodných dějů	203
4.2	Příklady analogií	203
4.3	Exponenciální charakter dějů	206
4.4	Časová konstanta přechodného děje	207
	Příklad 4.1 Určení parametrů funkce $u = U_{\text{MAX}} \cdot (1 - e^{-t/\tau})$	208

Příklad 4.2	Grafická konstrukce parametrů přechodného děje	209
4.5	Přechodné děje v RC obvodu	210
Příklad 4.3	Odvození vztahů pro vybíjení kondenzátoru	212
4.6	Přechodné děje v RL obvodu	213
Příklad 4.4	Odvození vztahů pro připojení zdroje k RL obvodu	214
4.7	Výkonové poměry v RC obvodu	215
Příklad 4.5	Určení maximálního výkonu dodávaného do kondenzátoru	215
4.8	Výkonové poměry v RL obvodu	216
Příklad 4.6	Energetické poměry v obvodech po odpojení zdroje	217
4.9	Využití přechodných dějů v elektronice	218
Příklad 4.7	Určení počátku nekonečna při nabíjení kondenzátoru	219
Příklad 4.8	Návrh astabilního klopného obvodu s časovačem 555	219
Příklad 4.9	Návrh monostabilního klopného obvodu s časovačem 555	221
Příklad 4.10	Rozmítaný generátor s časovačem 555	221
Příklad 4.11	Generátor obdélníků se střídou 1 : 1	222
Příklad 4.12	Zapojení multivibrátoru s diodovou výhybkou	223
Příklad 4.13	AD převod metodou dvojí integrace (dual slope)	224
4.10	Řešení složitějších obvodů	224
Příklad 4.14	Závislost zvlnění na poměru periody k časové konstantě	226
Příklad 4.15	Poměry v obvodu při proměnné střídě $S = t_1/T$	228
Příklad 4.16	Analogový měřič kmitočtu s časovačem 555	229
Příklad 4.17	Převodník napětí-kmitočtů s časovačem 555	231
Příklad 4.18	Zjednodušení obvodu Théveninovou větou	232
Příklad 4.19	Přenos energie mezi kondenzátory	233
Příklad 4.20	Odezva integračního článku na obdélníkový impulz	237
Příklad 4.21	Řešení rezonančního obvodu operátorovým počtem	238
4.11	Přechodné děje v RLC obvodech	240
Příklad 4.22	Odvození průběhů složitějšího přechodného děje	243
Příklad 4.23	Určení činitele jakosti rezonančního obvodu	244
Příklad 4.24	Připojení střídavého zdroje do RL obvodu	246
	Příloha - Operátorový slovník	247
5.	ANALÝZA SIGNÁLŮ	259
5.1	Úvod do harmonické analýzy	259
5.2	Vznik napětí sinusového průběhu	261
Příklad 5.1	Odvození komplexního tvaru zápisu harmonické funkce	262
5.3	Fourierův rozvoj signálu	263
Příklad 5.2	Výpočet spektra obdélníkového signálu ± 5 V/1 kHz	264
5.4	Grafickočetní metoda analýzy	267
Příklad 5.3	Numerický výpočet spektra obdélníků ± 5 V/1 kHz	267
Příklad 5.4	Program pro výpočet koeficientů Fourierovy řady	269
5.5	Střední a efektivní hodnota	271
Příklad 5.5	Výpočet střední a efektivní hodnoty obdélníkového napětí	274
Příklad 5.5	Výpočet střední a efektivní hodnoty usměrněného napětí	274

5.6	Činitelé tvaru signálu	275
	Příklad 5.6 Výpočet činitelů tvaru usměrněných napětí	277
5.7	Skládání kmitů a Lissajousovy obrazce	280
	Příklad 5.7 Určení fázového posuvu z Lissajousova obrazce	280
5.8	Průchod signálu lineární soustavou	283
	Příklad 5.8 Odvození výstupního signálu metodou Fourierovy řady	283
5.9	Nelineární zkreslení signálu	285
	Příklad 5.9 Rozbor činnosti nabíječky akumulátorů	286
	Příloha-Fourierovy rozvoje signálů	293
6.	ZESILOVAČE	295
6.1	Základní vlastnosti zesilovačů	295
6.2	Zpětná vazba	297
	Příklad 6.1 Kritérium stability zesilovače	299
6.3	Druhy zpětných vazeb	299
6.4	Vliv zpětných vazeb na obvody	300
	Příklad 6.2 Vliv zpětné vazby na šířku pásma zesilovače	301
6.5	Parazitní zpětné vazby	303
6.6	Základní tranzistorové zesilovače	304
6.7	Třídy zesilovačů	307
	Příklad 6.3 Energetická účinnost zesilovače třídy A a třídy B	309
6.8	Stabilizace pracovního bodu	310
6.9	Řešení tranzistorového zesilovače	312
	Příklad 6.4 Analýza zapojení zesilovače	314
	Příklad 6.5 Návrh jednostupňového zesilovače se zesílením $A_U = -40$	315
	Příklad 6.6 Návrh dvoustupňového zesilovače	317
6.10	Koncové výkonové zesilovače	320
	Příklad 6.7 Simulace vlivu vazební kapacity na vlastnosti zesilovače	322
6.11	Vazby mezi stupni zesilovače	323
6.12	Stejnoseměrné zesilovače	323
	Příklad 6.8 Návrh rozdílového zesilovače	325
6.13	Operační zesilovače	326
	Příklad 6.9 Zdroje proudu v operačních zesilovačích	328
	Příklad 6.10 Rozbor zapojení operačního zesilovače B080	329
6.14	Základní zapojení OZ	330
	Příklad 6.11 Součtový a rozdílový zesilovač	332
	Příklad 6.12 Výkonový můstkový zesilovač s MDA2005	333
6.15	Nelineární zesilovače	334
	Příklad 6.13 Kompenzované logaritmické zesilovače	336
6.16	Lineární usměrňovače	339
	Příklad 6.14 Návrh elektronického voltmetru	340
6.17	Aktivní filtry	341

Příklad 6.15	Butterworthova aproximace dolní propusti pátého řádu	346
Příklad 6.16	Odvození přenosu dolní propusti druhého řádu	346
Příklad 6.17	Návrh dolní propusti druhého řádu	348
Příklad 6.18	Návrh složitějšího filtru	349
6.18	Integrátor a derivátor	352
6.19	Syntetické reaktance	355
Příklad 6.18	Pásmová zádrž s umělou indukčností	355
	Příloha-příklady zapojení s operačními zesilovači	359
7.	GENERÁTORY	375
7.1	Princip generátorů	375
7.2	LC oscilátory	375
7.3	Oscilátory s krystalem	378
7.4	Dynatronové oscilátory	378
Příklad 7.1	Tranzistorový jednobran se záporným dynamickým odporem	380
7.5	RC oscilátory	380
Příklad 7.2	Rozbor zapojení nízkofrekvenčního generátoru	382
7.6	Stabilizace amplitudy oscilací	383
Příklad 7.3	Návrh regulačního obvodu	384
Příklad 7.4	Návrh Wienova oscilátoru	387
7.7	Jiná řešení oscilátorů	388
Příklad 7.5	Oscilátory se dvěma integrátory	390
7.8	Záznějové generátory	392
7.9	Fázový závěs a syntéza kmitočtu	394
7.10	Fázové detektory	395
Příklad 7.6	Rozbor zapojení PLL CMOS 4046	396
7.11	Násobičky kmitočtu	398
Příklad 7.7	Návrh tvarovacího ztrojovače kmitočtu	399
Příklad 7.8	Optimální nastavení pracovního bodu násobiče	401
Příklad 7.9	Násobič a syntezátor kmitočtu s obvodem fázového závěsu	403
7.12	Děliče kmitočtu	404
Příklad 7.10	Aplikace děličů kmitočtu	405
7.13	Napětím řízené generátory	406
Příklad 7.11	VCO z obvodu fázového závěsu 4046	408
7.14	Generátory neharmonických kmitů	411
Příklad 7.12	Generátory se zdrojem proudu	411
7.15	Komparátory napětí	413
Příklad 7.13	Multivibrátor s operačním zesilovačem	416
Příklad 7.14	Blikač jako a stabilní klopný obvod	417
Příklad 7.15	Generátory trojúhelníkového průběhu	418
Příklad 7.16	Relaxační generátory s prvky s S charakteristikou	420

7.16	Funkční generátory	421
	Příklad 7.17 Zapojení s integrovaným generátorem XR8038	421
	Příklad 7.18 Návrh pasivního tvarovače trojúhelník-sinus	423
	Příklad 7.19 Generátory schodového průběhu	425
7.17	Speciální generátory	426
8.	NAPÁJECÍ ZDROJE	427
8.1	Elektrochemické zdroje	427
8.2	Vlastnosti primárních článků	427
8.3	Akumulátorové články	428
8.4	Nabíjecí obvody článků	430
	Příklad 8.1 Příklady zapojení obvodů pro rychlé nabíjení článků	433
8.5	Síťové zdroje	434
8.6	Usměrňovače	435
8.7	Násobiče napětí	438
	Příklad 8.2 Experimentální ověření vlastností násobiče	439
	Příklad 8.3 Měníče napětí s 555	440
8.8	Filtrace napětí	441
	Příklad 8.4 Návrh filtrační kapacity stabilizovaného zdroje	442
	Příklad 8.5 Návrh filtrační kapacity nestabilizovaného zdroje	443
8.9	Speciální usměrňovače	445
	Příklad 8.6 Řídící obvody tyristoru	446
8.10	Stabilizátory napětí	447
	Příklad 8.7 Sériový a paralelní stabilizátor s tranzistorem	449
8.11	Integrované stabilizátory	452
	Příklad 8.8 Návrh regulovatelného zdroje	454
	Příklad 8.9 Návrh symetrického stabilizovaného zdroje	455
8.12	Vícesvorkové stabilizátory	456
8.13	Stabilizátory s omezením proudu	457
	Příklad 8.10 Příklady zapojení s obvodem L200	458
8.14	Stabilizátory proudu	460
8.15	Speciální stabilizátory	461
	Příklad 8.11 Zdroj se spínaným stabilizátorem L4960	462
	LITERATURA	467
	REJSTŘÍK	469
	Knihy nakladatelství BEN - technická literatura	474
	Program VISIO (kterým byly nakresleny obrázky)	478